

Unde se află și încotro se îndreaptă agricultura României. 1991–2007–2023

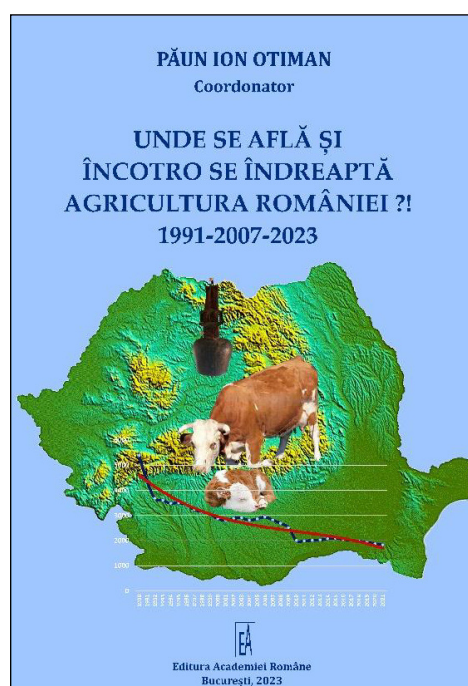
*Silviu Cerna**

Note de lectură

Cartea autorilor bănățeni descrie evoluția agriculturii României după căderea comunismului. Autorii sunt specialiști recunoscuți în domeniul economiei și dezvoltării rurale din cadrul Filialei Timișoara a Academiei Române și Universității de Științe Vieții „Regele Mihai I al României” din Timișoara. Coordonatorul lucrării, academicianul Păun Ion Otiman, a fost, în legislatura 1992–1996, președintele Comisiei pentru agricultură, silvicultură și dezvoltare rurală a Senatului României. El cunoaște, deci, foarte bine subiectul și contribuie cu analize pertinente la clarificarea problemelor economice, sociale și politice ale dezvoltării rurale.

Principalele metode de cercetare utilizate în lucrare sunt analiza seriilor dinamice (cronologice) lungi și comparația în timp și spațiu a indicatorilor economici, financiari, sociali și tehnici. În modul acesta este redată cu mai multă exactitate starea agriculturii românești și se fundamentează mai bine strategiile și deciziile propuse. Interpretarea datelor este lăsată într-o anumită măsură în sarcina cititorilor, deși autorii oferă ei înșiși o serie de explicații și concluzii originale.

Autorii arată în ce măsură gravele erori politice, legislative, operaționale, financiare etc. au făcut ca agricultura României să se afle „într-o criză structurală, economică și socială profundă” (p. 49). Ei descriu într-un mod epatant dezechilibrele profunde ale acestei ramuri și consecințele economico-sociale ale acestor distorsiuni. Nu putem decât să subscriem la teza lor că o parte

însemnată a agriculturii românești este „latifundizată”, în timp ce cealaltă parte este „proletarizată” și că, aspect surprinzător, această situație este asemănătoare cu aceea din 1921, inclusiv sub aspectul repartizării teritoriale a sărăciei.

Adăugăm totuși două mici remarci: 1) societatea românească nu s-a detașat complet de trecutul său comunist, ceea ce explică multe dintre atitudinile, politicile și evoluțiile prezentate în lucrare; 2) situația necorespunzătoare a agriculturii, ca de altfel a întregii economii a României, este consecința prăbușirii sistemului comunist, nu a reformelor, chiar dacă și acestea din urmă constituie, la rândul lor, cauze ale performanțelor

economice scăzute și ale dezechilibrelor descrise în lucrare.

Autorii formulează o serie de propuneri pentru remedierea situațiilor constatate și accelerarea convergenței spre modelele agrare europene. În esență, acestea urmăresc „alocarea masivă, dar rațională, dacă se poate optimă, de capital investițional în infrastructura rurală, echiparea teritoriului agricol (...), modernizarea exploatațiilor agricole (...), precum și sporirea capitalului de exploatare” (p. 176).

Lucrarea este scrisă într-un stil calm și ponderat. Autorii nu apără și nici nu acuză pe nimeni, ci sugerează doar că unele lucruri ar fi putut fi făcute altfel. Ei arată că politicile greșite, ezitățile și incoerențele în aplicarea lor au afectat grav dez-

voltarea sectorului agricol al României postcomuniste.

Concluzia finală a autorilor este că se impune o reformă profundă „a politicii de susținere financiară a exploatațiilor agricole românești în concordanță cu starea actuală și cerințele de evoluție, necesare pentru asigurarea celei mai importante funcții a agriculturii: garantarea securității alimentare a României” (p. 188).

Soluția este, deci, o politică agrară adecvată, reglementări și instituții juridice și administrative care să funcționeze bine, în special cele care asigură exercitarea drepturilor de proprietate și reglementează atât modul de finanțare al fermelor, cât și elementele de monopol natural ale pământului și ale rețelelor de infrastructură.